

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

Thematerweg 16, Haarzuilens



12 november 2013
projectnummer 025-13



Van Bommel FAUNAWERK

Dreijenlaan 2
6703 HA Wageningen

Mobiel: +31 (0) 6 - 2741 6188

www.vanbommel-faunawerk.nl

Email: info@vanbommel-faunawerk.nl

Documentatiepagina

Opdrachtgever:	De heer en mevrouw de Joode
Titel:	Quickscan Flora en Fauna
Subtitel:	Thematerweg 16, Haarzuilens
Datum:	12 november 2013
Aantal pagina's incl. bijlagen	22
Status rapport:	goedgekeurd
Uitvoering:	Van Bommel FAUNAWERK Frans van Bommel M.Sc.
Projectnummer:	025-13
Trefwoorden:	Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet, EHS, natuuronderzoek, oriënterend onderzoek, effectbeschrijving

Van Bommel FAUNAWERK is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Van Bommel FAUNAWERK; opdrachtgever vrijwaart Van Bommel FAUNAWERK voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Deze inventarisatie is zorgvuldig uitgevoerd. De opdrachtgever dient zich er van bewust te zijn dat tussen het tijdstip van inventarisatie en uitvoering van werkzaamheden, beschermde soorten zich op het perceel kunnen vestigen. Van Bommel FAUNAWERK kan dan ook geen aansprakelijkheid aanvaarden voor kosten en/of vertragingen, voortvloeiend uit het voorkomen van beschermde soorten.

© Van Bommel FAUNAWERK

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven genoemd en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven genoemd en Van Bommel FAUNAWERK, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	4
1.1.	Aanleiding voor het onderzoek.....	4
1.2.	Juridisch kader	4
2.	GEBIEDSBESCHRIJVING	7
2.1.	Ligging plangebied	7
2.2.	Beschrijving plangebied	7
2.3.	Beoogde ingrepen	8
3.	ONDERZOEKSMETHODE	10
3.1.	Beschikbare gegevens flora en fauna.....	10
3.2.	Veldbezoek.....	10
4.	RESULTATEN EN EFFECTENANALYSE	11
4.1.	Aanwezigheid beschermde soorten en mogelijke effecten.....	11
5.	CONCLUSIES & AANBEVELINGEN	16
5.1.	Conclusies	16
5.2.	Aanbevelingen.....	17
6.	LITERATUUR	18

BIJLAGEN

- BIJLAGE 1. TOETSINGSSHEMA FLORA- EN FAUNAWET
- BIJLAGE 2. SITUATIESCHETS
- BIJLAGE 3. VOORBEELDEN VAN NESTKASTEN VOOR HUISMUSSEN
- BIJLAGE 4. BESCHRIJVING VLEERMUISKASTEN

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding voor het onderzoek

Het voornemen bestaat op de planlocatie Thematerweg 16 in Haarzuilens een voormalige boerderij om te vormen naar woonhuis. Voor dit ruimtelijk plan is een ontheffing van het bestemmingsplan (binnenplanse wijziging) noodzakelijk.

Voorafgaand aan een bestemmingsplanherziening en/of ruimtelijke ingreep dient er onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezige natuurwaarden. Zo dient onderzocht te worden of er beschermde soorten flora en fauna op de planlocatie aanwezig zijn en of deze mogelijk negatief beïnvloed worden.

De heer en mevrouw de Joode hebben Van Bommel FAUNAWERK opdracht gegeven een quickscan uit te voeren naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna, alsmede de eventuele effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op deze soorten. De bevindingen zijn in het voorliggende rapport weergegeven.

1.2. Juridisch kader

Voor ruimtelijke ingrepen of plannen die leiden tot wijzigingen in bestemmingsplannen heeft men te maken met de natuurwetgeving. Soorten en hun directe leefomgeving worden beschermd door de Flora- en faunawet.

Soortenbescherming

De bescherming van de in het wild voorkomende inheemse planten en dieren en hun directe leefgebied is sinds 1 april 2002 vastgelegd in de Flora- en faunawet.

Op grond van de artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet is bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld mogen worden. Daarnaast is het niet toegestaan om hun directe leefomgeving, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren.

Artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet.

- | | |
|---------|--|
| Art. 8 | Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen. |
| Art. 9 | Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen. |
| Art. 10 | Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten. |
| Art. 11 | Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren. |
| Art. 12 | Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen. |

Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren (zorgplicht, artikel 2, lid 1). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, ongeacht beschermingsstatus, ontheffing of vrijstelling.

Zorgplicht Artikel 2 van de Flora- en faunawet

Art. 2, lid 1 Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede hun directe leefomgeving.

Art. 2, lid 2 De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Om te beoordelen of een plan in strijd is met de Flora- en faunawet dient onderzocht te worden of beschermde soorten in het plangebied voorkomen en of de voorgenomen ingreep mogelijk schadelijke effecten heeft op de beschermde soorten (bijlage 1 toetsingsschema Flora- en faunawet). In een aantal bij de Flora- en faunawet behorende regelingen en besluiten is vastgelegd, wanneer een vrijstelling geldt, een gedragscode van kracht is en of een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen (Ministerie EL&I) benodigd is.

Toetsing ontheffingsaanvragen door Dienst Regelingen

Als gevolg van twee uitspraken van de Raad van State in 2009, is de beoordeling van ontheffingsaanvragen voor Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten aangepast. Dienst Regelingen heeft op 26 augustus 2009 hiertoe een nieuw toetsingsschema (bijlage 1) ingevoerd. Wanneer er op de planlocatie beschermde soorten aanwezig zijn, dan heeft de initiatiefnemer twee mogelijkheden, namelijk:

1. Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Laat uw voorgenomen mitigerende maatregelen beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.
2. Zijn mitigerende maatregelen niet mogelijk? Dan volgt een volledige beoordeling voor ontheffing.

De volgende vier categorieën beschermingsniveaus (AMvB 22 februari 2005) worden onderscheiden.

Algemeen voorkomende soorten (tabel 1 soorten)

Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden.

Minder algemeen voorkomende soorten (tabel 2 soorten)

Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' ('lichte toets').

Strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten)

Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet, die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van het Vrijstellingsbesluit beschermde planten en dieren worden genoemd, dient bij

overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet bij de ingreep sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. 'Ruimtelijke ontwikkeling' wordt niet langer als ontheffingsgrond beschouwd voor bijlage IV Habitatrichtlijnsoorten.

Vogels

Alle van nature in Nederland voorkomende vogelsoorten zijn beschermd middels de Vogelrichtlijn. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals hierboven bij Tabel 3 soorten beschreven, plaats te vinden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in veel gevallen voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Bij bescherming van vogelnesten wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en soorten die alleen gedurende het broedseizoen beschermd zijn. 'Ruimtelijke ontwikkeling' of 'dwingende redenen van groot openbaar belang' worden niet langer als ontheffingsgrond beschouwd voor Vogelrichtlijnsoorten.

2. GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1. Ligging plangebied

De planlocatie aan de Thematerweg 16 in Haarzuilens is gelegen in het buurtschap Themaat. De locatie bevindt zich in het buitengebied ten westen van de kern van Vleuten en ten zuiden van Maarssen. De planlocatie is gelegen in het kilometerhok 129-458, of te wel 31-46-25 volgens de indeling van de inventarisatieatlas (figuur 1).



Figuur 1. Topografische kaart (atlasblok 31-46) met de onderzochte locatie aan de Thematerweg

2.2. Beschrijving plangebied

De planlocatie is een voormalig agrarisch bedrijf, bestaande uit een woonhuis met deel, twee bijgebouwen (bakhuis en paardenstal) en hooimijt. Andere agrarische bedrijfsbebouwing is reeds in een eerder stadium gesloopt.

De omgeving van de planlocatie wordt gekenmerkt als agrarisch buitengebied, zowel grasland als akkerbouw. De directe omgeving van de planlocatie is tamelijk kleinschalig van aard. Op een afstand van ca. 300 meter bevindt zich een grote waterpartij, de Haarrijnseplas. Verspreid door het gebied staan agrarische bedrijven en huizen (figuur 2).

Gebaseerd op de informatie verstrekt door de gemeente Utrecht maakt de planlocatie geen deel uit en ligt niet in de invloedssfeer van een Natura 2000 gebied en/of de provinciale EHS.



Figuur 2. Ligging planlocatie met het onderzochte gebied

De foto's op de pagina hierna, genomen tijdens het veldbezoek op 31 oktober jl., geven een impressie van het plangebied. Hieronder volgt een toelichting per foto.

Foto 1. Blik op de woning nr. 16.

Foto 2. Voormalige melkstal, tussenbouw tussen woning en deel.

Foto 3. Paardenstal.

Foto 4. Bakhuis met oude aanbouw.

Foto 5. Hooimijt en blik op achterliggend landschap.

Foto 6. Achterzijde van de deel welke momenteel verbouwd wordt.

2.3. Beoogde ingrepen

De initiatiefnemers, de heer en mevrouw de Joode, zijn voornemens het bestaande woonhuis en melkstal/tussenbouw te slopen. De bestaande schuur, welke in de huidige situatie verbonden is met melkstal en woonhuis, zal worden gerenoveerd. Ter hoogte van de melkstal en woonhuis zal de te handhaven schuur worden uitgebreid met een nieuw gedeelte. De overige bijgebouwen zullen worden gehandhaafd. Het plangebied bestaat uit tuin, struweel en een solitaire boom. De houtige beplanting zal grotendeels worden gehandhaafd.



Foto 1.



Foto 2.



Foto 3.



Foto 4.



Foto 5.



Foto 6.

3. ONDERZOEKSMETHODE

Bij het opstellen van deze quickscan flora en fauna is gebruik gemaakt van bestaande gegevens en literatuur. Naast het voorkomen van beschermde soorten, zijn de mogelijke ecologische relaties met beschermde natuurgebieden onderzocht. In aanvulling hierop heeft een oriënterend veldbezoek plaatsgevonden, waarbij geverifieerd is of er mogelijk beschermde soorten aanwezig zijn. Vervolgens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten op beschermde planten en dieren en hun leefgebieden.

3.1. Beschikbare gegevens flora en fauna

Voor het literatuuronderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd, zoals verspreidingsatlassen en gegevens uit regionale of nationale databanken. Hierbij is gebruik gemaakt van de volgende atlasgegevens: de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.* 1997), de broedvogelatlas (SOVON 2002) en de atlas van amfibieën en reptielen RAVON (2009) en de atlas van vissen (de Nie 1996).

3.2. Veldbezoek

Om een betrouwbare inschatting te kunnen maken of er mogelijk beschermde soorten in het gebied aanwezig zijn wordt een oriënterend veldbezoek uitgevoerd. Daarnaast wordt de ecologische samenhang met de omgeving onderzocht en een indruk verkregen van de gebiedskenmerken zoals grondgebruik en ecotopen. Het veldbezoek heeft tevens tot doel na te gaan of aanvullend veldonderzoek noodzakelijk is in de daarvoor geldende inventarisatieperioden.

Tijdens het veldbezoek zijn de waarnemingen van dier- en plantensoorten genoteerd. Hierbij zijn niet alleen zichtwaarnemingen verzameld, zo wordt ook gelet op sporen (prenten, keutels, haren, braakballen e.d.), die op de aanwezigheid van soorten kunnen duiden.

4. RESULTATEN EN EFFECTENANALYSE

Hieronder worden de resultaten beschreven van het literatuuronderzoek en het oriënterend veldbezoek dat op 31 oktober jl. heeft plaatsgevonden. Op basis hiervan worden de verwachte effecten van de bestemmingsplanwijziging op de aanwezige natuurwaarden ingeschat.

4.1. Aanwezigheid beschermde soorten en mogelijke effecten

Op basis van de beschikbare literatuur is gekeken of er beschermde soorten in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn en of de habitateisen overeenkomen met de biotoop van het plangebied. Vervolgens is, mede op basis van de waarnemingen tijdens het veldbezoek, de kans ingeschat of deze of andere soorten daadwerkelijk in het plangebied aanwezig zijn.

De resultaten en de eventuele effecten worden hieronder per onderzochte soortgroep behandeld. Per soort is aangegeven of het een beschermde soort betreft, tot welke tabel van de Flora- en faunawet de soort behoort en of deze vermeld wordt op de Rode Lijst.

Broedvogels

In het plangebied zelf zijn tijdens het veldbezoek verschillende soorten vogels aangetroffen, die waarschijnlijk de planlocatie of omgeving gebruiken als broedgelegenheid, te weten: huismus, koolmees, grote bonte specht, ekster en houtduif. Gezien het plangebied en de omgeving kunnen echter meer soorten typische vogels van tuinen en agrarisch gebied verwacht worden.

De houtige beplanting in het plangebied, zoals de solitaire boom en houtsingel, kunnen als broedgelegenheid gebruikt worden door soorten als winterkoning, roodborstje, merel en houtduif. Het bakhuis en aangrenzende schuur bevatten huismusnesten onder de dak-/gevelbetimmering (mond. med. dhr. Joode). Dit zou evenzo het geval kunnen zijn voor de paardenstal. Het woonhuis en tussenbouw lijken geen broedgelegenheid te bieden aangezien het gebouw zeer goed is afgetimmerd en er evenmin sporen van eerdere nestgebruik zijn aangetroffen. Ondanks het ontbreken van aanwijzingen voor broedgelegenheid in deze gebouwen, is de aanwezigheid van broedvogels met inbegrip van huismus niet geheel uit te sluiten.

Alle inheemse broedvogels zijn als zodanig beschermd volgens het striktste beschermingsniveau (Flora- en faunawet, vogelsoorten). In de Flora- en Faunawet wordt geen datum genoemd voor het broedseizoen. Op het moment dat inheemse vogels broeden, mogen er geen werkzaamheden of activiteiten plaatsvinden die het broedproces verstoren, dus ongeacht de periode van het jaar. Ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet op basis van artikel 75 is, vanwege de stringente eisen gesteld onder de Europese Vogelrichtlijn, niet mogelijk gedurende het broedseizoen.

Daarnaast geldt dat de nesten van de huismus conform de Flora- en faunawet jaarrond beschermd zijn. Dit betekent dat er mitigerende maatregelen dienen te worden getroffen om de functionaliteit van het plangebied voor de soort te behouden. De huismus is opgenomen op de Rode lijst als 'gevoelige soort'. De huismus is een categorie 2 vogelsoort (Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten 26 augustus 2009): 'Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus)'.

Er dient rekening gehouden te worden met het voorkomen van broedvogels, waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Om verstoring van broedvogels zoveel mogelijk uit te sluiten, dient de verwijdering van houtige beplanting buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden. Het broedseizoen voor tuinvogels loopt grofweg van half maart tot half juli. Voor sommige soorten langer, bijvoorbeeld houtduif tot in september-oktober. Mocht er tijdens de uitvoer van werkzaamheden toch onverhoopt op broedende vogels gestuit worden, dan dienen de werkzaamheden stilgelegd te worden en naar een later tijdstip te worden opgeschort.

Bovendien geldt, vanwege het niet kunnen uitsluiten van een incidenteel huismussenbroedpaar in de te slopen bebouwing, dat er mitigerende maatregelen dienen te worden getroffen. Door het treffen van de hieronder genoemde mitigerende maatregelen, blijft de functionaliteit van het plangebied voor de soort gewaarborgd. In dat geval is er geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet benodigd.

Mitigerende maatregelen:

- Het woonhuis en de tussenbouw slopen buiten het broedseizoen voor huismussen (½ maart tot ½ augustus).
- Vóórdat de sloop nestkasten plaatsen aan de paardenstal of het te handhaven stalgebouw. Deze nestkasten dienen tenminste te blijven hangen totdat de nieuwbouw met vervangende nestgelegenheid gerealiseerd is. Voorgesteld wordt dat er drie zogenaamde huismussennestkasten (zie bijlage 3) geplaatst worden.
- In de nieuwbouw of in de te renoveren bebouwing dient vervangende nestgelegenheid gecreëerd te worden. Dit kan in de vorm van vogelvides, neststenen, nestdakpannen of door het ophangen van nestkasten.
- Zorgdragen voor behoud van voldoende houtige beplanting en heggen rondom het huis voor dekking en voedselgelegenheid.

Mits de plannen conform het bovenstaande uitgevoerd worden, zal het plangebied na de ruimtelijke ingreep voor de aanwezige broedvogels in dezelfde mate geschikt blijven. Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet van Dienst Regelingen (DR) voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Zoogdieren

Op basis van literatuurgegevens (Broekhuizen *et al.* 1992, Limpens *et al.* 1997) en de indruk die tijdens het veldbezoek is verkregen, is ingeschat welke soorten mogelijk in het plangebied en de nabije omgeving kunnen voorkomen.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn aanwijzingen voor de aanwezigheid van de mol gevonden. Op de planlocatie komen waarschijnlijk nog een aantal soorten voor, of mogelijk maakt de planlocatie onderdeel uit van hun foerageergebied (tabel 1).

De huismuis en bruine rat vallen niet onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet. De andere grondgebonden zoogdiersoorten die mogelijk een vaste verblijfplaats hebben op het perceel behoren tot soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor een vrijstelling ex artikel 75 van de Flora- en faunawet geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Tabel 1: Overzicht van geïnventariseerde en verwachte zoogdieren in het plangebied en omgeving.

Nederlandse naam	FF wet (tabel 1,2,3) *	Rode Lijst	Opmerkingen
<i>Grondgebonden zoogdieren</i>			
egel	tabel 1	-	mogelijk foerageergebied
bosspitsmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
huisspitsmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
mol	tabel 1	-	aanwezig
hermelijn	tabel 1	-	mogelijk foerageergebied
wezel	tabel 1	-	mogelijk foerageergebied
bunzing	tabel 1	-	mogelijk foerageergebied
rosse woelmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
woelrat	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
veldmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
bosmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
bruine rat	-	-	mogelijk foerageergebied
huismuis	-	-	mogelijk aanwezig
haas	tabel 1	-	mogelijk foerageergebied
<i>Vleermuizen</i>			
gewone dwergvleermuis	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied
laatvlieger	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied
rosse vleermuis	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied

* Voor de tabel 1 soorten geldt een vrijstelling ex artikel 75 van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Vleermuizen

Op basis van verspreidingsgegevens uit de landelijke vleermuizenatlas (Limpens *et al.* 1997) en het habitat is een inschatting gemaakt welke soorten vleermuizen mogelijk aanwezig kunnen zijn. Uit de verspreidingsgegevens van de vleermuizenatlas komen acht soorten binnen het atlasblok voor. Hiervan zullen naar verwachting de gewone baardvleermuis, franjestaart, watervleermuis, meervleermuis en ruige dwergvleermuis niet voorkomen, aangezien de planlocatie geen open waterpartijen bevat, te open en te weinig structuurrijk is en er verstoring door verlichting van de openbare weg plaatsvindt. Soorten die de planlocatie en directe omgeving mogelijk gebruiken als foerageergebied zijn gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis (tabel 1).

De laatvlieger en de gewone dwergvleermuis komen vrijwel in geheel Nederland voor. De gewone dwergvleermuis prefereert besloten en halfopen landschappen als jachtgebied, terwijl de laatvlieger voornamelijk foerageert in open en halfopen landschap. Beide soorten zijn algemeen voorkomend en zijn gebouw bewonend. Rosse vleermuizen maken, in tegenstelling tot de meeste andere soorten, niet of nauwelijks gebruik van vliegroutes en hebben daardoor minder binding met het landschap. Rosse vleermuizen foerageren vooral boven water, moerassen en weilanden. Verblijfplaatsen worden uitsluitend in bomen aangetroffen.

Geschikte verblijfplaatsen voor bovengenoemde soorten lijken te ontbreken in het woonhuis en de tussenbouw. Het dakoverstek van het woonhuis is hermetisch afgesloten en er is geen toegang tot het platte dak van de tussenbouw. De spouwmuur van het woonhuis en de tussenbouw zijn niet toegankelijk gezien het ontbreken van openingen in de buitengevels. De enige manier om het gebouw te benutten is het dak van het woonhuis, dat gedekt is met dakpannen. Omdat het dak van het woonhuis ongeïsoleerd is biedt het een ongunstig klimaat, zowel in de winter met temperaturen onder nul, als in de zomer wanneer de temperatuur onder het dak sterk kan oplopen.

Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in de vorm van een winterverblijfplaats of kraamkolonie worden daarom niet verwacht. Dat de woning in andere jaargetijden in gebruik is als vaste rust- of verblijfplaats voor vleermuizen is niet aannemelijk, echter ook niet geheel uit te sluiten. Mogelijk biedt de woning incidenteel plaats aan gewone dwergvleermuis of laatvlieger als zomerverblijfplaats of paarverblijfplaats.

Voor strikt beschermde soorten (Ffwet, tabel 3 soorten), zoals in dit geval vleermuizen, geldt dat het te slopen woonhuis mogelijk een vaste verblijfplaats biedt als zomerverblijf of paarplaats voor gewone dwergvleermuis of laatvlieger. De kans hierop wordt echter gezien de bebouwing niet erg groot geacht. Dit resulteert in twee mogelijke vervolgopties, namelijk:

- (a) nader onderzoek uitvoeren naar verblijfplaatsen, en indien aanwezig de verblijfplaats mitigeren, of;
- (b) op voorhand de potentiële verblijfplaats mitigeren door het ophangen van vleermuiskasten, waardoor de functionaliteit van de zomer- of paarverblijven behouden blijft.

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen die negatieve effecten verzachten en voorkomen. Bij optie b wordt er van uitgegaan dat door het treffen van mitigerende maatregelen, de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats zowel tijdens als na de ontwikkeling behouden blijft. Hierdoor wordt voorkomen dat de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet overtreden worden. Hierbij valt te denken aan het rekening houden met voor vleermuizen gevoelige periodes, het vleermuisvriendelijk slopen van het gebouw onder ecologische begeleiding en het tijdig realiseren van alternatieve geschikte verblijfplaatsen door vleermuiskasten op te hangen.

Indien vooraf de volgende mitigerende maatregelen getroffen worden, kan de functionaliteit van het plangebied voor vleermuizen behouden blijven. In dat geval is er geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet benodigd.

- woonhuis buiten de periode dat deze mogelijk in gebruik is slopen, d.w.z. aangezien de woning niet als winterverblijfplaats dient, slopen tussen ½ oktober en ½ maart;
- vóór de sloop van het woonhuis vervangende verblijfplaatsen creëren in de vorm van vleermuiskasten. Goede vleermuiskasten van het merk Schwegler zijn verkrijgbaar via de firma 'Waveka' (www.waveka-nestkasten.nl). Voorgesteld wordt om twee vleermuiskasten door een 'ter zake kundige' in de omgeving van de planlocatie aan bomen te bevestigen. Eenmaal het 'Schwegler vleermuizenkast Type 1FD' en eenmaal 'Schwegler vleermuizenkast met nis Type 2FN' (voor beschrijving kasten zie bijlage 4).

Daarnaast kan het plangebied onderdeel uitmaken van het foerageergebied van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Het erf en tuin bieden weinig foerageergelegenheid, m.u.v. het struweel aan de westzijde van het plangebied. Aangezien dit gehandhaafd blijft, is het de verwachting dat het terrein na de ontwikkeling even geschikt zal zijn als foerageergebied. Er zijn geen verbindende structuren in het omliggende landschap aanwezig die als vliegroute zouden kunnen fungeren. Hierdoor worden geen negatieve effecten op vliegroutes verwacht.

Mits de plannen conform het bovenstaande uitgevoerd worden, zal het plangebied na de ruimtelijke ingreep voor de mogelijk aanwezige vleermuizen geschikt blijven. In dat geval is een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Amfibieën

Op basis van de verspreidingsgegevens (Creemers & van Delft 2009), de habitateisen en het veldbezoek is een inschatting gemaakt over het voorkomen van amfibieën. De planlocatie wordt begrensd door een sloot aan de westzijde, gelegen achter het bakhuis en het struweel.

De sloot biedt mogelijk plaats aan de volgende soorten: bastaardkikker, meerkikker, bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad (zie ook rapportage Zwanenburg 2006). Mogelijk wordt het struweel gebruikt als winterverblijfplaats van bovengenoemde soorten.

De sloot valt echter buiten de invloedsfeer van beoogde ontwikkeling. Er worden geen werkzaamheden voorgenomen aan de sloot, oever en struweel, waardoor verstoring van deze soorten kan worden uitgesloten. Daarnaast betreft het hier tabel 1 soorten, waarvoor een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen bestaat. Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Flora

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten of rode lijst soorten waargenomen. De planlocatie bestaat erf, tuin, grasland en struweel. Aanwezige bomen en struiken zijn o.m. paardenkastanje, zomereik en vlier. Verder zijn op de planlocatie voornamelijk cultivars en grassen en kruiden van verstoorde milieus aangetroffen.

Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Vissen

Naast de planlocatie ligt een sloot. Aangezien de sloot buiten de invloedsfeer van beoogde ontwikkeling valt, kan verstoring van vissoorten worden uitgesloten.

Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Overige beschermde soorten

Het terrein biedt vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zoals structuurrijke vegetatie, ongunstige voorwaarden voor het voorkomen van beschermde soorten uit de soortgroepen reptielen en insecten.

Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

5. CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

5.1. Conclusies

- Er dient rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van broedvogels, waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Om verstoring van broedvogels zoveel mogelijk uit te sluiten dient de sloop van gebouwen en de verwijdering van houtige beplanting buiten het broedseizoen (het broedseizoen loopt grofweg van ½ maart tot ½ juli) uitgevoerd te worden. Mocht er tijdens de uitvoer van werkzaamheden toch onverhoopt op broedende vogels gestuit worden, dan dienen de werkzaamheden stilgelegd te worden en naar een later tijdstip te worden opgeschort.
- Er dient rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van broedvogels, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. In dit geval is de aanwezigheid van een enkel broedpaar huismussen in het te slopen woonhuis niet uit te sluiten, Daarom dient de functionaliteit van het plangebied voor huismussen te worden behouden. Indien de volgende mitigerende maatregelen getroffen worden, blijft de functionaliteit gewaarborgd. Op deze manier is er geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet benodigd.
 - Het woonhuis en de tussenbouw slopen buiten het broedseizoen voor huismussen (½ maart tot ½ augustus).
 - Vóórdat de sloop begint, dienen er nestkasten geplaatst te worden aan paardenstal of te handhaven stalgebouw. Deze nestkasten dienen tenminste te blijven hangen totdat de nieuwbouw met vervangende nestgelegenheid gerealiseerd is. Voorgesteld wordt dat er drie zogenaamde huismussennestkasten (zie bijlage 3) geplaatst worden.
 - In de nieuwbouw of in de te renoveren bebouwing dient vervangende nestgelegenheid gecreëerd te worden. Dit kan in de vorm van vogelvides, neststenen, nestdakpannen of door het ophangen van nestkasten.
 - Zorgdragen voor behoud van voldoende houtige beplanting en heggen rondom het huis voor dekking en voedselgelegenheid.
- Bij de uitvoering van het ruimtelijke plan hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde grondgebonden zoogdieren. Voor ruimtelijke ingrepen bestaat een vrijstelling voor de (mogelijk) aanwezige grondgebonden zoogdieren (tabel 1 soort).
- Op de planlocatie zijn verblijfplaatsen van vleermuizen, hoewel niet aannemelijk, niet geheel uit te sluiten. De aanwezigheid van vleermuizen in de tussenbouw zijn uit te sluiten, onder het dak van het woonhuis echter niet. Om de functionaliteit van de planlocatie voor vleermuizen te behouden en daarmee overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen, dienen er mitigerende maatregelen getroffen te worden. Wanneer de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen gewaarborgd wordt, is een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk. De volgende maatregelen worden voorgesteld:
 - woonhuis buiten de periode dat deze mogelijk in gebruik is slopen, d.w.z. aangezien de woning niet als winterverblijfplaats dient, slopen tussen ½ oktober en ½ maart;
 - vóór de sloop van het woonhuis vervangende verblijfplaatsen creëren in de vorm van vleermuiskasten.
- Er worden geen beschermde soorten amfibieën, reptielen, vissen, insecten of planten verwacht, waarvoor een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet vereist is (tabel 2 of 3 soorten).

- Ondanks dat voor de tabel 1 soorten bij de ruimtelijke ingreep een vrijstelling geldt, dient men rekening te houden met de zorgplicht, deze geldt altijd en voor alle planten en dieren, onafhankelijk van beschermingsstatus en/of ontheffing of vrijstelling is verleend.

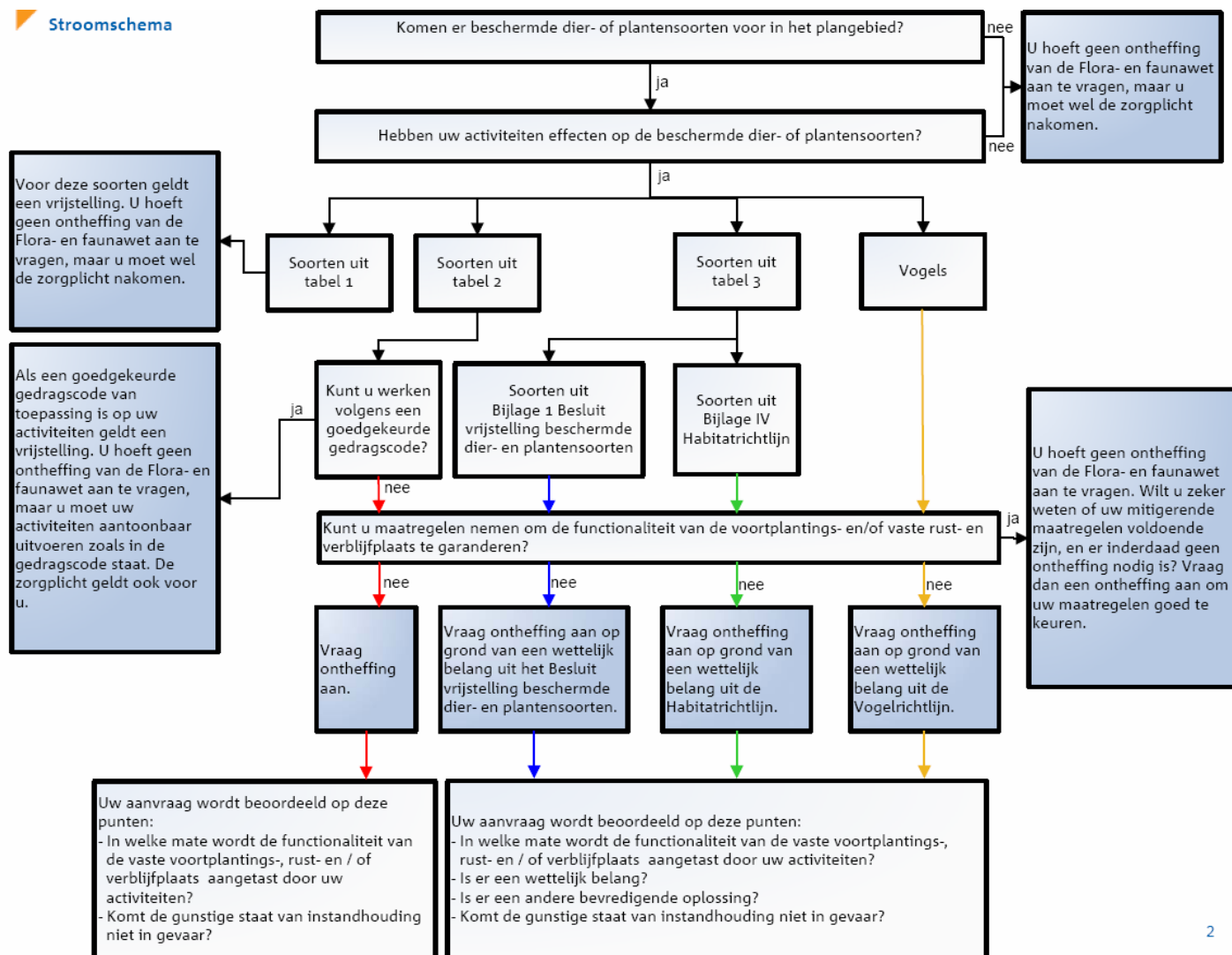
5.2. Aanbevelingen

- Goede vleermuiskasten van het merk Schwegler zijn verkrijgbaar via de firma 'Waveka' (www.waveka-nestkasten.nl). Voorgesteld wordt om twee vleermuiskasten door een 'ter zake kundige' in de omgeving van de planlocatie aan bomen te bevestigen. Eenmaal het 'Schwegler vleermuizenkast Type 1FD' en eenmaal 'Schwegler vleermuizenkast met nis Type 2FN' (voor beschrijving kasten zie bijlage 4).
- Rond Haarzuilen is nog een kleine populatie steenuilen aanwezig (website Natuurgroep Kockengen). Gezien de redelijke kleinschaligheid van het direct omliggende landschap, biedt de planlocatie en omgeving mogelijk ook geschikt habitat voor het voorkomen van steenuilen. Om deze reden is het aanbevelenswaardig een steenuilenkast op te hangen, bij voorkeur in overleg met de Natuurwerkgroep Kockengen.
- Door de aanplant van besdragende struiken, zoals meidoorn, kardinaalsmuts, rode kornoelje, Gelderse roos, sleedoorn, hondsroos, vuilboom en/of vlier aan de oost- of achterzijde van de planlocatie, wordt de tuin geschikter als leefgebied van onder meer zangvogels. Het periodiek, om de 4 tot 8 jaar, afzetten van de struiken zorgt voor een dichte struweellaag met dekking en geschikte broedgelegenheid.

6. LITERATUUR

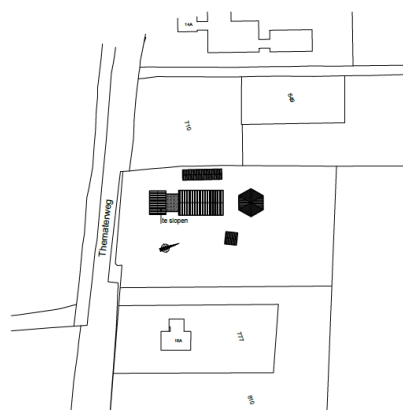
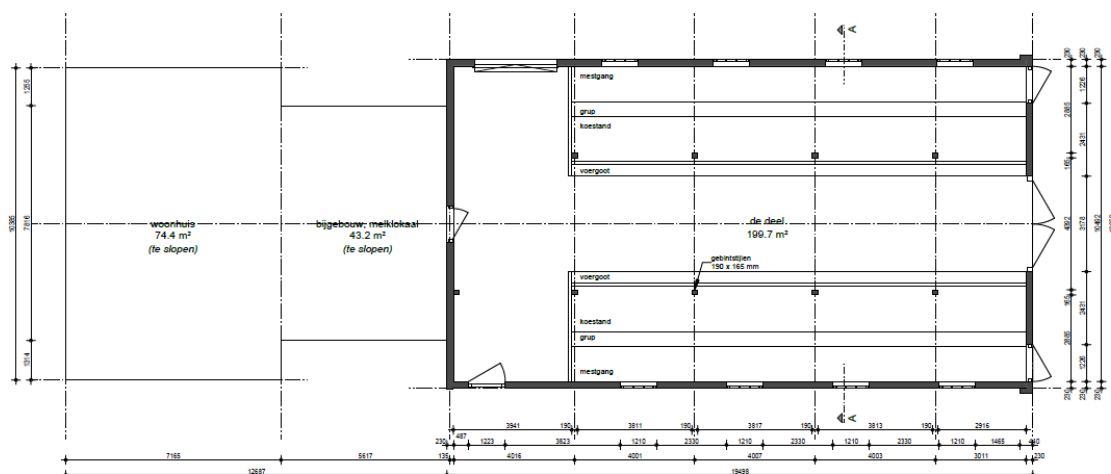
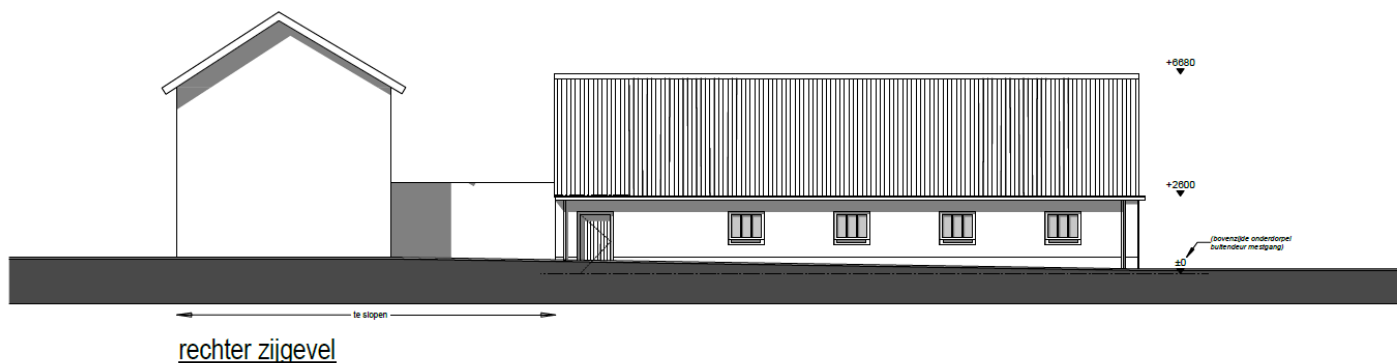
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk en J.B.M. Thissen, 1992. *Atlas van de Nederlandse Zoogdieren*. Uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON), 2009. *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Lange R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, 1994. *Zoogdieren van West-Europa*. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers (red), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Meijden. R. van, 1996. *Heukels' Flora van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen
- Ministerie van LNV, 2004. Besluit Rode Lijsten Flora en fauna.
- Ministerie van LNV, 2005. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNV, Den Haag.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels: 1998 – 2000*. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Website: <http://www.waarneming.nl>
- Zwanenburg, J.G., 2006. Beschermde flora en fauna bestemmingsplangebied Haarzuilens Inventarisatie en effectbeoordeling. Stichting Ecologisch Advies.

BIJLAGE 1 TOETSINGSSCHEMA FLORA- EN FAUNAWET



BIJLAGE 2. SITUATIESCHETS

Schets huidige situatie met te slopen bebouwing aangeleverd door Doude van Troostwijk - architectuur & landschap.



BIJLAGE 3. VOORBEELDEN VAN NESTKASTEN VOOR HUISMUSSEN

Onderstaande voorbeelden van huismussennestkasten zijn afkomstig van de website:

<http://www.birdsnetherlands.nl/nestkast%20huismus.htm>

Via deze site verschillende links naar leveranciers van op te hangen als in te bouwen nestkasten voor huismussen beschikbaar.



BIJLAGE 4. BESCHRIJVING VLEERMUIKASTEN

Beschrijving overgenomen uit Schwegler catalogus 2010-2011.

» FLEDERMAUSHÖHLE 2FN speziell

Material: SCHWEGLER-Holzbeton



▲ Abendsegler in 2FN-Höhle

Diese Höhle wurde ausschließlich für Fledermäuse entwickelt und kann nicht wie die Fledermaushöhle 2F in eine Vogelnisthöhle umgerüstet werden. Sie wird nach neuesten Erkenntnissen gefertigt und seit Jahren erfolgreich in der Praxis eingesetzt. Durch den Zwischenboden bietet sie beste Sicherheit gegenüber Kleinräubern, Zugluft und Helligkeit.

Mit zwei Zugangsmöglichkeiten: Die Fledermäuse können am Baumstamm Anlanden und von unten Einklettern oder direkt an der Vorderseite im breiten Eingangsbereich abfliegen. Das Quartier ist weitgehend selbstreinigend da der Kot nach unten ausfallen kann. Trotzdem wird eine Kontrolle und Reinigung bei starker Belegung empfohlen. **Dieser Typ eignet sich besonders für den Forst und in Parkanlagen.** Die Vorderwand lässt sich zur Kontrolle und zum Reinigen abnehmen. Lieferung inkl. Aufhängebügel und Alunagel.

Resultat aus der Praxis: 28 Große Abendsegler (*Nyctalus noctalus*) mit 9 Jungen in einer Fledermaushöhle 2FN.

Außendurchmesser Ø 16 cm. **Höhe** 36 cm. **Gewicht** ca. 4,3 kg.
Bestell-Nr. 00 136/8

» FLEDERMAUSHÖHLE 1FD mit dreifacher Vorderwand | **Material:** SCHWEGLER-Holzbeton



Die Fledermaushöhle 1FD wurde als spezielle Wochenstube u.a. für Kleinfledermäuse entwickelt und wird sehr erfolgreich in der Praxis eingesetzt. Das Innenleben, sowie Art und Größe des Einflugloches, wurden auf die Bedürfnisse der Kleinfledermäuse besonders angepasst. Die Dachinnengestaltung, die Raumhöhe und die zweifach aufgesetzten, geriffelten Holzplatten und deren idealer Abstand zueinander, haben sich sehr positiv auf die Annahme dieses Höhlentyps ausgewirkt.



▲ Zwergfledermaus

Material SCHWEGLER-Holzbeton.
Außendurchmesser Ø 16 cm.
Höhe 36 cm.
Gewicht 4,8 kg.
Bestell-Nr. 00 132/0

Bewohner Kleinfledermäuse wie Zwerg- und Rohrhaut- sowie Wasserfledermaus und Langohren, eventuell Teichfledermäuse.

Einsatzmöglichkeit Besonders bei Fledermaus-Mischgebieten und bei Erstansiedlungsversuchen darf diese Fledermaushöhle nicht fehlen! Die Vorderwand lässt sich zur Kontrolle und zum Reinigen abnehmen. Lieferung inkl. Aufhängebügel und Alunagel.